

ivn natuur
educatie
VALKENSWAARD
WAALE

Nieuws uit

D'n Nieuwe Hof

Een nieuwe voorzitter: Jan Schutjes

Open IVN-Jeugdactiviteitenweekend

De Atalanta, een trekvlinder

Natuurwerkdag 2021

Sinterklaashuis afgelast

Kerstochtend afgelast

We moeten leren samenleven
met de wolf

Waarom is het bos zo helend
in corona-tijd?

Winter 2021-2022

IVN: Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid

IVN instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een organisatie van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00

Landelijk lidmaatschap: € 24,00 per jaar.

Landelijk gezinslidmaatschap €16.60 . Met het landelijk lidmaatschap steun je je eigen vereniging en het landelijk IVN. Vrienden ontvangen 4x per jaar d'n Nieuwe Hof.

Leden ontvangen daarnaast het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdleden: € 15,00 per jaar. Lidmaatschap "oudere" jeugdleden: € 20,00 per jaar.

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op: **IBAN:NL54RABO0127734988**

t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar .

Schriftelijk bij Jan van Heeswijk, e-mail: javanheeswijk@gmail.com

De website van onze afdeling is: <http://ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre>

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-201 83 95

BESTUUR

Voorzitter	Jan Schutjes Vogelkersstraat 17 tel: 06 2323269205	5552 GJ	Valkenswaard
1e Secretaris	Anneke Droog Van Heemskerckstraat 18 tel: 040-2014727 E-mail: ivn.valkenswaard-waalre@live.nl	5554 PL	Valkenswaard
2e Secretaris	functie vacant		
Penningmeester	Emile Weijters Laurier 16 tel: 040 2075670	5552 GZ	Valkenswaard
Ledenadministratie	Jan van Heeswijk Braambeslaan 15 tel: 040-2015307	5552 PE	Valkenswaard
Leden	Jan Das Tonterstraat 18 tel: 040-2016075	5561 AN	Riethoven
	Ad Baken Molenstraat 83 tel: 040-2015181	5554 JN	Valkenswaard
	Gerrit Klitsie Geenhovensedreef 9 tel: 040-2046951	5552 BA	Valkenswaard

Op de voorpagina: Kauwen in de kou

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Voorwoord	pag. 4
Wist U dat.....	pag. 5
Overzicht Activiteiten	pag. 6
“ Uithuwelijken “ van jonge kauwen	pag. 7
Een nieuwe voorzitter: Jan Schutjes	pag. 8
Nieuws van de training begeleider natuurwandelingen	pag. 9
Open IVN-Jeugdactiviteitenweekend, 17 t/m 19 september 2021	pag. 10
Van de penningmeester	pag. 11
De Atalanta, een trekvlinder	pag. 12
Sinterklaashuis afgelast	pag. 13
We moeten leren samenleven met de wolf	pag. 14
Vogelwerkgroep prepareert oeverzwaluwwand N69	pag.16
Nationaal Park De Maasduinen	pag.17
Winters kunnen lastig zijn voor zowel dieren als planten	pag. 18
Kerstwens	pag. 19
Waarom is het bos zo helend in corona-tijd?	pag. 20
Natuurwerkdag 2021	pag. 21

Voorwoord

Voorwoord november 2021

Beste IVNers,

Wanneer je in de winter buiten komt en rondkijkt in de natuur dan is het nogal stil.

Met die stilte bedoel ik dan niet geluid (onze wereld bestaat uit heel veel geluid), maar het ontbreken van activiteit in de natuur om je heen. Gebeurt er dan helemaal niets meer?

Ja, zeker wel, maar het is niet zichtbaar en het gebeurt 'stilletjes' onder onze voeten.

Daar is een groeikracht werkzaam waar je U tegen zegt.

Alles bereidt zich voor op de lente om dan boven de grond te komen met een overdaad aan teer gekleurde bloesem en frisgroene, jonge planten, nodig voor mens en dier na de winter.

Denk maar aan de vroege voorjaarsgroenten met de vitamines, die wij na de winter zo hard nodig hebben.

Tijdens de winterrust wordt gewerkt aan de eisen die het nieuwe jaar stelt, neem bijvoorbeeld een eik. Hij is gegroeid uit een eikel die in het najaar viel, in de winter onder het bladerdek ontkiemde en in het voorjaar uitschoot.

Wij hebben er een in de voortuin van het IVN staan: een monumentale eik met de respectabele leeftijd van bijna anderhalve eeuw. Achter het gebouw staat in de Heemtuin de eik, die ervoor zorgt ervoor dat wij in de zomertijd heerlijk in zijn schaduw kunnen zitten.

Als alle bomen zorgen eiken niet alleen voor een comfortabele koffiepauze, ze zijn onontbeerlijk voor alle leven, ook de dieren, grote en kleine beestjes, die dank zij hun vruchten en noten de winter kunnen overleven.

Net als in de natuur wordt er ook in de winter bij ons IVN weer hard gewerkt met als altijd het doel mensen meer plezier in en aan de natuur te laten beleven, zodat ze haar met gevoel en respect gaan behandelen. We gaan er samen rustig mee door, zoals de natuur in de winter, alleen misschien wat minder stil.

Nu aan het eind van dit jaar zeggen "Goeie grutjes wat gaat het snel, alweer een jaar voorbij en wat voor een!" Voor ons is er nu winterrust, maar straks is er het nieuwe jaar en... dat hoop ik voor ieder van ons ... een stralende lente.

Wij wensen u allen fijne feestdagen en een spetterend 2022!

Namens het bestuur
Anneke Droog

Wist u dat?

- voor de vacature van het secretariaat Ivonne van der Honing zich beschikbaar heeft gesteld. Zij maakt nu kennis met de werkzaamheden.
- door het Jan-en-Jans-Vissersfonds 200 nestkastjes zijn geschonken. Ze konden door inwoners van Waalre en Valkenswaard worden opgehaald. Voor Waalre bij de familie van Stipdonk en voor Valkenswaard bij D'n Nieuwe Hof.
- de Paddenstoelenwandelingen goede belangstelling hebben gekregen.
- het Sinterklaashuis vanwege corona afgelast is. Dit is voor de kinderen en de werkgroep al de tweede keer. De pakjes lagen al klaar en de tent was opgebouwd. We hopen dat het volgend jaar wel door kan gaan.
- de Kerstmorgen om dezelfde reden ook is afgelast. Ook hier hopen wij volgend jaar op betere tijden.
- dat wij van het Jan en Jans Vissersfonds een digibord hebben gekregen. Het staat opgesteld in het grote lokaal.
- wij nog steeds Douwe-Egberts-koffiepunten sparen. Nog anderhalve kan, dan hebben wij acht kannen bij elkaar. Dus nog even doordrinken met z'n allen.

Activiteitenoverzicht

Winter 2021/2022

Tuinwerkgroep

Elke woensdagochtend is de Tuinwerkgroep actief, **die er overigens graag wat helpende handen bij wil hebben!** Bij het werken en de pauze houden wij voldoende afstand vanwege de coronaregels

Scholenproject

Geen activiteit tot raadpleeg de website.

Hopelijk kunnen wij in **maart 2022** de draad weer oppakken

Jeugd-IVN:

Voor bijeenkomsten van de diverse groepen, zie de data op de website

“<https://www.ivn.nl/afdelingen/valkenswaard-waalre>”

Vlindertuin Waalre:

Het hele jaar door wordt er (bij goed weer) door vrijwilligers onderhoud gepleegd op dinsdagmorgen, 10-12 uur.

Vlindertuin Riethoven:

De Vlindertuin Riethoven is alle dagen toegankelijk. De leden van de werkgroep zijn elke zaterdagmorgen aanwezig voor informatie en onderhoud van 11.00 tot 12.30 uur.

Wandelingen voor groepen kunnen worden aangevraagd bij een van de leden van de werkgroep op zaterdagmorgen in de Vlindertuin.

Kijk op de website of het in verband met de coronaregels doorgang kan vinden.

Publiekswandelingen

In verband met het heersende corona-virus raadpleeg de website en aankondigingen in de Schakel en Valkenswaards Weekblad.

Natuurwerkgroepen Valkenswaard en Waalre:

Wilt u deelnemen aan de activiteiten op de zaterdagochtenden neem dan contact op met:

Ben Putman voor Waalre (040-2215000)

of

Wim en Hanita van Amelsvoort voor Valkenswaard (040-2042979)

“Uithuwelijken” van jonge kauwen

November 2021. Gisterenavond 19 november, waren Peter en ik getuige van een prachtig schouwspel van kauwen. Tegen de avond verzamelden zich boven onze haven honderden kauwen boven de plas. Diverse groepen van verschillende kanten kwamen luid roepend aangevlogen en vormden samen al zwierend door de lucht een hele grote groep. Vanochtend rond 07.30 uur was dat weer het geval.

Volgens Peter, die heel goed op de hoogte is van de leefgewoonten van kauwen, was dit iets heel bijzonders. Rond deze tijd, als de jongen van dit jaar volwassen geworden zijn, presenteren de ouders trots hun jongen aan de andere groepen om ze ‘uit te huwelijken’. Ik kende dit fenomeen niet, maar hij vertelde het me.

Ik heb al eens eerder geschreven over kauwen. Het zijn zeer intelligente, leergierige, aanhankelijke en sociale dieren die behoren tot de familie van de kraaiachtigen. Kenmerkend zijn bij mannetjes de grijze kleur aan de zijkant van de hals en het achterhoofd en de licht groengrijze oogring. Ze zijn ook iets groter en grover dan het vrouwtje, dat meestal zwarter is en enkel een klein beetje grijs vertoont. Kauwen zijn meestal in groepen of paren bijeen en foerageren vaak gezamenlijk in weilanden en wegbermen, maar ook binnen de bebouwde kom.

In de groep hebben ze veel geluiden waarmee ze onderling communiceren. Van vrolijk kwetteren tot zacht tokkelen. De dieren hebben complexe banden samen en blijven als koppel elkaar trouw voor het leven. Ze liefkozen elkaar zelfs door te kroelen tussen elkaars veren. Zie het liefdevolle paartje. Prachtig om te zien.

Onderzoekers hebben ontdekt dat kauwen een soort taal kennen met bepaalde geluiden voor verschillende situaties. Kauwen zijn, zoals ik al zei, in-

telligente vogels met gevoel voor sociale structuren en pikordeverhoudingen. Ze hebben een manier van communiceren, waardoor ze aan elkaar aangeven waar voedsel te vinden is en waar veilige plekken zijn om samen de nacht door te brengen. In een groep ben je immers veiliger dan alleen.

Soms zie je wel eens een dode kauw aan een touwtje aan een spijker aan een paal hangen op het land bij boeren. Ze denken dan dat ze hiermee de kauwen af kunnen schrikken, maar niks is minder waar. Er komen er zelfs heel veel naartoe om te rouwen om deze kauw.

Ook zijn er mensen die een plastic kauw op de rand van een balkon plaatsen, om ze zo af te schrikken, maar deze vogels zijn slim genoeg om snel in de gaten te hebben dat het geen echte kauw is. Dit heeft dus totaal geen zin.

Ik merk dat veel mensen bang zijn voor of een hekel hebben aan ‘die grote zwarte vogels’, maar als je je een beetje in ze verdiept zijn het prachtige en vooral interessante vogels. Het is vaak onwetendheid van hen. Ik heb in ieder geval genoten van dit voor mij onbekende fenomeen. Misschien komen ze vanavond nog een keer.

Mary van Loon

Een nieuwe voorzitter: Jan Schutjes

Op 15 september is Jan Schutjes tijdens de Algemene Ledenvergadering verkozen tot voorzitter van IVN Valkenswaard Waalre. Jan was al bijna een jaar actief als voorzitter ad interim. Via de Koninklijke Natuurvereniging Eindhoven leerde hij onze Vogelwerkgroep kennen, waarvan hij alweer een aantal jaren lid is. Twee jaar geleden werd hij door Jan van Heeswijk benaderd voor deze functie en nu hij inmiddels verkozen is, is het tijd voor een gesprek met hem.

Mijn opa en mijn vader waren echte natuurmensen”, vertelt Jan.” Opa, die een boerderij in Dommelen had, wist alles over de vogels, de zoogdieren en wat voor weer het zou worden en mijn vader ging ook elk weekend met ons het bos in. We zochten vogelnesten en gingen na de wandeling bij Het café van H. Ramaekers alias Driekske Raay iets drinken!”. Inmiddels is hij ook een “natuurmens” geworden, die vaak in de natuur te vinden is.

Jan is trots op het IVN Valkenswaard-Waalre, de vele werkgroepen en het verenigingsblad. Het open weekend van het Jeugd IVN na de schoolvakantie was een enorm succes. Kinderen , die geen lid waren van het Jeugd IVN waren ook welkom. De kinderen stelden goede vragen bij het sterren kijken en het vleermuisproject. Er werden vleermuizen gezocht ‘s avonds in de natuur en naast de leiding werkten ook de kinderen als leiding mee die in hun jonge jaren lid van het jeugd IVN waren. Het weekend leverde een aantal aanmeldingen op voor het Jeugd IVN!

De vele contacten die hij heeft (Wandelclub Voetje

voor voetje, Brabants landschap, Staatsbosbeheer, de gemeente Valkenswaard en Waalre en meer) wil hij inzetten om samen met het bestuur het IVN te vernieuwen en verjongen en gezamenlijke projecten in de regio’s te ontwikkelen.

Er zijn plannen om de vogelcursus weer op te starten. Maarten-Jan van den Braak is hiermee bezig met een werkgroep van de Vogelwerkgroep. De Vogelwerkgroep wil uitbreiden. De werkgroep gaat de nieuwe zwaluwwand langs de N69 onderhouden en monitoren. Interessant nieuws is dat er een uitkijktoren en een vleermuiskeider in Bergeijk langs de N69 gebouwd gaan worden.

Een project Akkerranden is in ontwikkeling in Valkenswaard en Waalre. De Vogelwerkgroep, Zoogdierenwerkgroep en Vlinderwerkgroep werken hieraan mee. Het zaaien van bloemen moet de biodiversiteit verbeteren. De samenwerking met de twee gemeenten is zeer goed.

De Vleermuizenwerkgroep met Leo Klok wordt weer opnieuw opgestart. In de diverse werkgroepen gaat meer gemonitord worden (tellen van vlinders,

zoogdieren, insecten e.d.). Belangrijk om eventuele maatregelen te kunnen treffen voor het behoud en ontwikkeling van de natuur.

IVN Natuurwerkgroep Waalre is betrokken bij het positioneren in het nog op te stellen Bosbeheerplan 2024-2034 van de Bosgroep en de gemeente Waalre dat in ontwikkeling is. Ben Putman en Henk de Vrind zitten ook in dat overleg met de gemeente. IVN Valkenswaard-Waalre is hierin vertegenwoordigd met 3 personen (incl. voorzitter IVN V-W). Een teken dat we zeer serieus genomen worden.

Het schoolproject in Valkenswaard en Aalst-Waalre gaat naar verwachting in februari weer van start na een flinke coronapauze. Een welkome aanwinst voor cursussen en lezingen is het digibord.

Er ligt heel wat op het bordje van het IVN bestuur, maar met een enthousiaste nieuwe voorzitter erbij is er uitzicht op verdere ontwikkeling van haar doelstelling: *zorg voor de natuur en educatie*. Succes Jan!

Annelies Theeuwes

Nieuws van de training begeleider natuurwandelingen

In september is de Regionale Cursuswerkgroep “de Kempen” gestart met deze training met 24 cursisten uit de regio de Kempen.

Het is een heel enthousiaste groep en als we dat enthousiasme vast kunnen houden hebben we het volgend jaar, als de training eindigt, er weer een aantal prima natuurgidsen bij. In onze afdeling zullen er dat 5 zijn.

De bijeenkomsten verlopen, ondanks de coronamaatregelen, heel prettig en iedereen is goed gemotiveerd. Het merendeel heeft zijn 5 minuten praatje voor de groep gehouden en enkele deelnemers hebben zelfs al “stage gelopen” tijdens de publiekswandelingen. Zo oefenen ze in het spreken voor een groep. Voor velen was dat voor de eerste keer.

Op dit moment is er even een lespauze tot 12 januari. Daarin kan iedereen werken aan zijn of haar gebiedsbeschrijving en aan zelfstudie doen. Daarbij worden zij ondersteund door mentoren, meestal ervaren natuurgidsen.

We denken een goede formule gevonden te hebben om mensen, niet alleen IVN leden, meer te betrekken bij de natuur en die betrokkenheid over te brengen naar het publiek.

*Namens de
Regionale Cursuswerkgroep “de Kempen”,*

Cor de Jong

Het jeugd IVN is het seizoen dit keer begonnen met een zonovergoten activiteitenweekend. Voor onze leden was het een vervanging van het zomerkamp, dat vanwege Corona helaas niet door kon gaan. Het bijzondere was dat deze keer ook niet-leden welkom waren om te komen ontdekken hoeveel er bij het IVN te beleven valt. Iedereen vanaf 8 jaar was welkom. Het werd een weekend vol passie, enthousiasme, energie, nieuwsgierigheid, en niet te vergeten IVN-koek. Alle activiteiten vonden plaats in ons eigen Natuureducatiecentrum D'n Nieuwe Hof, dat van vrijdagavond 17 tot zondagmiddag 19 september haar deuren geopend had.

Het begon allemaal op vrijdag avond met een lezing en aansluitende excursie over vleermuizen, waar een grote groep kinderen op af gekomen was. Veel ouders hadden ook wel mee gewild. Tijdens een spannende wandeling in het donker konden we met bat-detectors minstens vier soorten vleermuizen horen. Om ze ook nog te kunnen zien bleek niet zo gemakkelijk, maar met wat oefening lukte het aardig. Uiteindelijk zagen we de meeste op de terugweg door Valkenswaard, in de buurt van de lantaarnpalen (maar dat was lang niet zo spannend en "echt" als in het bos in de buurt van het Peetersven).

Op zaterdagmiddag gingen we samen met één van onze vogelkenners in het gebied rondom de Kleine en Grote Meer op zoek naar vogels. Ze vertelde ons dat september eigenlijk niet de tijd van het jaar is waarin je de meeste vogels kunt horen en zien, en zeker niet midden overdag op een mooie nazomerdag (wanneer ook mensen het graag rustig aan doen). Toch konden we er, met hulp van verrekijkers en een vogelgeluiden app, heel wat ontdekken.

Ontdekken was ook het thema van de activiteiten later op de middag, waarbij je al je zintuigen nodig had en niet bang moest zijn om vies te worden. Wat voelen je voeten allemaal op het blotevoetenpad? Wat vind je in een uilenbal als je lang genoeg pluist? Welke eetbare en giftige bessen staan er in september in de Heemtuin? Hoe kun je zelf een vetbol, of gewoon iets moois of grappigs, van een dennenappel maken?

Na een pauze - en BBQ voor onze leden- was het 's avonds tijd om je te verwonderen over sterren, planeten en andere raadsels in het heelal. Ook deze avond begon met een lezing. Veel kinderen hadden op school al lessen over het onderwerp gekregen. Ze waren erg geïnteresseerd en stelden veel vragen, waardoor het een interactief geheel werd. Wat tijdens het verhaal onmetelijk groot en oneindig ver weg leek kwam weer heel dichtbij toen we op het veldje bij de parkeerplaats door een echte telescoop Jupiter konden bekijken, met wel vier manen. Bij het kampvuur kwamen we even bij met verhalen en gepofte appeltjes, die we vers uit de Velttuin gekregen hadden. Daarna ging het pro-

gramma verder met een nachtvlinder-excursie. Nooit geweten dat er in Nederland bijna 50 keer zoveel soorten nacht- als dagvlinders voorkomen. Onze begeleiders hadden alle voorbereidingen getroffen om zoveel mogelijk vlinders te lokken. Ze hadden bijzondere fruitprutjes op de bomen gesmeerd, verschillende constructies met lakens en UV lampen gemaakt en een speciale LED emmer neergezet, maar veel nachtvlinders vonden het misschien toch iets te fris om zich te laten zien. Gelukkig kwamen er uiteindelijk toch een paar tevoorschijn, met mooie namen als "huismoeder" en "koperuiltje".

Wie na deze lange zaterdag nog energie over had deed zondag ochtend mee met een "levend ganzenbord" in Park de Kleine Meer. Rennen, natuurspelletjes, vragen beantwoorden, geluk,... Uiteindelijk had iedereen een beetje gewonnen, door óf als eerste bij het eindpunt aan te komen, of door de meeste opdrachten uit te voeren.

We kunnen terug kijken op een geslaagd weekend en zijn er blij mee dat er door de activiteiten een aantal leden bijgekomen is.

De Jeugd - IVN -leiding

VAN DE PENNINGMEESTER

Al enige tijd was het een wens van het bestuur om te kunnen beschikken over een digibord. Na een eerste oriëntatie bleek dat de reserveringen hiervoor niet voldoende waren. Het Jan en Jans Visser Fonds kwam dit verhaal ter ore en berichtte ons, het digibord te willen schenken aan onze afdeling. Vanwege dit verrassende besluit, wil het IVN bestuur het Jan en Jans Visser Fonds bedanken voor deze geweldige geste.

Medio oktober werd het digibord geïnstalleerd en op 10 november vond een instructie plaats voor de toekomstige gebruikers.

Wij wachten nog op een geschikt moment om het digibord op een feestelijke wijze, in aanwezigheid van het bestuur van het Jan en Jans Visser Fonds en leden, officieel in gebruik te nemen.

Emile Weijters

De campagne van de Rabo Club Support ten behoeve van de lokale verenigingen, heeft dit jaar **€581,62** opgebracht. Het bedrag willen wij besteden aan de drie educatieve Natuurtuinen van onze vereniging.

Graag wil het bestuur de leden bedanken voor het stemmen op onze vereniging.

Voor die IVN – leden en - Vrienden die bankieren bij de RABObank, maar nog geen lid zijn van de bank, meldt u aan bij de bank als lid (is kosteloos) dan kunt u volgend jaar ook uw stem uitbrengen op de lokale verenigingen.

Emile Weijters

DE ATALANTA, EEN TREKVLINDER

September 2021. Op een zonnige dag op weg door België stroomopwaarts lagen we met ons schip boven in de sluis. De sluis was net geschut en we lagen te wachten totdat de grote vrachtschepen van de beroepsvaart weg waren. Als pleziervaart heb je nooit voorrang hierop. Dat wil je ook niet, want je kunt beter wachten totdat die grote jongens uit de sluis zijn voordat je de touwen loslaat, anders wordt je met volle kracht achter tegen de sluisdeuren geduwd als zij hun schroeven aanzetten. Tijdens het wachten zagen we bovenaan een vlinderstruik staan met wel vijf atalanta's erop, genietend van het warme zonnetje en snoepend van de nectar in de bloemen.

Maar wat weten we eigenlijk van een Atalanta?

De atalanta (*Vanessa atalanta*) ofwel admiraalvlinder of nummervlinder is één van de meest voorkomende vlinders in België en Nederland. In België en Nederland komen twee generaties per jaar voor. In Noord-Europa is het één van de laatste vlinders die je voor de winter nog kunt zien. Het is een kleurrijke trekvlinder, met een prachtige kleurschakering.

Hij is vrij groot met een spanwijdte van 5 tot 6 cm. Ze zijn vooral waar te nemen van Midden-Scandinavië tot Noord-Afrika en vanaf Groot-Brittannië en Frankrijk tot in West-Azië. Deze trekvlinder overwintert in Zuid-Europa en Noord-Afrika, en trekt vervolgens in het voorjaar naar het noorden om zich voort te planten. Vlinders die uit het noor-

den komen planten zich voort in het zuiden. Exemplaren die eind oktober niet naar het zuiden zijn getrokken overleven hier de koude periode meestal niet.

Hoogtes van meer dan 2000 meter weerhouden hem niet, want hij moet op zijn trektocht ook bergen overbruggen. Denk hierbij aan de Alpen of de Pyreneeën. Hij maakt graag gebruik van de windstromingen om zijn tocht te vergemakkelijken. De atalanta heeft bijvoorbeeld vijf weken nodig om van Finland naar de Middellandse Zee te vliegen. Even om je een idee te geven. Je vraagt je af hoe ze toch zo snel zo'n grote afstand kunnen overbruggen als enkel vlindertje, want ze reizen solitair.

De vlinder is zwart met een brede oranje band die op een sjerp van een admiraal lijkt, vandaar ook wel de naam admiraalvlinder. Hij heeft witte vlekken op de toppen van de voorvleugels. De naam nummervlinder zou verwijzen naar nummer 81 dat op de achterkant van de vleugels zou staan. Hij is gemakkelijk te herkennen en gebruikt zijn zwarte vleugels, zoveel mogelijk gespreid, om voldoende warmte op te kunnen vangen.

De atalanta is tevreden in verschillende biotopen, als tuinen, maar ook ruigten en bermen. Hij verblijft het liefst op jonge planten op een vochtige en warme plaats. Hij eet nectar van verschillende kruiden van bijvoorbeeld de vlinderstruik, het koninginnekruid, distels en klimop. In het na jaar is rottend fruit een welkome afwisseling van het dieet, daarom is het goed om dat gewoon op de grond te laten liggen. Daar maken ook weer andere dieren gebruik van.

Het mannetje van de atalanta verdedigt zijn territorium en wacht tot er een vrouwtje voorbij vliegt. Deze plekjes liggen vaak beschut en wisselen dagelijks van eigenaar. Het vrouwtje zet na de bevruchting haar groene eitjes één voor één af op de bovenkant van de bladeren van de grote of kleine brandnetel.

De behaarde rupsen zijn 35 tot 40 mm lang en hun kleuren variëren van geelachtig grijs tot zwart met gele en witte vlekken aan de zijanten. Ze leven solitair op een blad dat ze met spinseldraad samenspannen. Na een maand verpoppen de rupsen en blijven ca. 1 maand in de pop, om er vervolgens als een prachtige vlinder uit te kruipen. Dit wordt ook wel metamorfose genoemd.

Mary van Loon

Sinterklaashuis afgelast

De afgelopen weken zijn de organisatoren van het Sinterklaashuis erg geschrokken van de snel stijgende aantallen positief geteste mensen. Na de persconferentie van 26 november twijfelden we erg: willen we in de periode waarin het hele land de zware maatregelen voelt, de verantwoordelijkheid dragen om zoveel mensen op zeven middagen bij elkaar te brengen? En daarbij kwam dat na ons laatste spoedoverleg pijnlijk duidelijk is geworden hoe snel het virus om zich heen kan grijpen, zo ook in ons team helaas.

Dat heeft ons moeten doen besluiten om niet verder op te bouwen. Dit deed veel pijn, we waren erg teleurgesteld. Vooral voor de kinderen en voor onze vrijwilligers. Maar het ging dit jaar echt niet door!

**Namens het hele
Sinterklaashuis-team:
blijf gezond en hopelijk
tot volgend jaar.**

Hugh Jansman onderzoekt een wolf (Bron: Bas Worm)

We moeten leren samenleven met de wolf

Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Wageningen Environmental Research, Wageningen University

6-OKT-2021 - De wolf is terug in Nederland. Het dier heeft de afgelopen jaren Nederland als doortrekplaats ontdekt en een aantal dieren heeft besloten om zich hier te vestigen. "Het is een unieke situatie", zo vertelt onderzoeker Hugh Jansman van de WENR. "Nooit eerder vestigde de wolf zich in een land met zo'n hoge mens- en veedichtheid". In het rapport dat vandaag verschijnt staan alle feiten beschreven.

150 jaar lang waren er geen wolven in ons land aanwezig, de afgelopen zes jaar zijn er 34 verschillende wolven waargenomen en een vijftal heeft zich hier gevestigd. Een aantal dat de komende jaren verder zal groeien, is de verwachting. Met hoeveel en hoe snel is niet te voorspellen. Dit blijkt uit **deze tweede factfindingstudy** (pdf; 10,2 MB) van Wageningen Environmental Research (WENR). Deze studie is uitgevoerd in opdracht van BIJ12, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Interprovinciaal Overleg.

"Wolven kunnen hier uitstekend leven"

"Wolven horen hier thuis en kunnen prima leven in een land als Nederland, helemaal als we bereid zijn rekening met de natuur te houden", is de stellige overtuiging van de auteurs. Het huidige beleid is aan herziening toe, de studie geeft zo feitelijk mogelijk antwoord op de vele vragen die van belang zijn voor de herziening van het Interprovinciaal Wolfvenplan van de overheid. **Hugh Jansman onderzoekt een wolf (Bron: Bas Worm)**

Karakter van wolven

"Wolven zijn zeer intelligente dieren, met allemaal een eigen karakter. In die zin zijn ze vergelijkbaar met de hond die we als huisdier hebben, het zijn individuen. Wat we in het onderzoek heel goed zien

is dat de wolf flexibel en leergierig is en zich snel aanpast aan de aanwezigheid van de mens", vertelt Hugh Jansman, ecooloog bij WENR. Door deze eigenschappen kan het dier in principe overal voorkomen waar hij overdag veilig kan rusten en waar voldoende voedsel is. Een wolf ziet de mens als potentiële bedreiging en zal een confrontatie uit de weg gaan. Het wordt ingewikkeld als wolven mensen gaan associëren met voedsel, doordat de mens het dier gaat voeren. "Niet alle wolven zijn schuw, er zitten ook nieuwsgierige exemplaren bij. We kennen het voorbeeld van twee jonge wolven uit een nest op een militaire basis in Duitsland. Waarschijnlijk kregen die wel eens wat eten toegeworpen vanuit een militair voertuig. Deze jonge wolven zijn op pad gegaan. Een werd in Nederland aangehouden, maar sneuvelde op de weg bij terugkeer in Duitsland. Een roedelgenoot benaderde, op gepaste afstand, auto's en is uiteindelijk met ontheffing afgeschoten. Dat is onnatuurlijk gedrag, het is van belang dat de wolf wild blijft en niet went aan de mens", aldus medeauteur en ecooloog Joachim Mergeay van INBO, het Instituut Natuur- en Bosonderzoek te Vlaanderen. "Wolven in Nederland en België eten vooral wild, met name ree en everzwijn. De sterke versnippering en verweving van met name natuur en landbouw, en het grootschalige landgebruik door wolven, zorgt echter ook voor een verscherpt conflict tussen mens en wolf. Hoewel veruit de meeste schade aan vee momenteel

niet door wolven maar door honden en vossen wordt veroorzaakt, is een goede bescherming van vee tegen wolven essentieel om een duurzame co-existentie mogelijk te maken".

Als een wolf of hond tegen een stroomdraad aanloopt, leert het dier snel genoeg dat hij daar uit de buurt moet blijven. Maar dan moet je dat wel consequent doen, want anders heeft het geen zin", zo stellen de onderzoekers.

Compensatie

In Nederland is op dit moment een compensatieprogramma voor de schade die de wolf veroorzaakt. Daarnaast zijn er subsidies om preventiemaatregelen te treffen om een aanval te voorkomen. Uit de cijfers blijkt dat het animo om daar gebruik van te maken gering is. "Zelfs in hotspots als de Veluwe en Drenthe waar de wolf schade heeft veroorzaakt, zie je dat er weinig subsidie wordt aangevraagd. Ik kan me voorstellen dat dit beleid anders wordt in de toekomst", zegt Jansman. "De gemiddelde omvang van een wolventerritorium is tweehonderd vierkante kilometer, dus als een roedel zich ergens vestigt, weet je waar je maatregelen zou moeten nemen. Niet alles is voorspelbaar en controleerbaar, incidenten met een zwervende wolf zullen voorkomen. Controle bestaat niet in de natuur". Jansman is ervan overtuigd dat het belangrijk is om op meerdere vlakken te werken aan vergroting van het draagvlak. "Ook daarvoor zijn de feiten in het rapport van belang".

Verschillende populaties

Het rapport schetst een duidelijk beeld van de groeiende wolvenpopulatie in ons land en de herkomst ervan. In de periode 2015 tot 2021 zien de onderzoekers dat de wolven actief zijn op bijna de helft van het Nederlandse landoppervlak. Er zijn zes globale hotspots te zien: één in Drenthe, twee in Overijssel, twee in Gelderland en één in Noord-Brabant. Er zijn grofweg vier corridors vastgesteld, plekken waar sprake is van een concentratie van bewegingen. De verwachting is dat er de komende jaren meer wolven Nederland zullen aandoen.

Genetisch onderzoek heeft aangetoond dat het grootste deel van de 'Nederlandse' wolven uit Duitsland en omstreken komt. Deze populatie breidt zich naar het Westen en het Zuiden uit en de dieren vestigen zich in Denemarken, Nederland, België, Tsjechië en Oostenrijk. Vier van hen leven inmiddels op de Veluwe. Tegelijkertijd zijn er ook twee wolven waargenomen die afkomstig waren uit de zogenoemde Alpiene wolvenpopulatie (Frankrijk, Zwitserland, Noord-Italië). Een van deze wolven is inmiddels neergestreken in de provincie Brabant.

Territoria van de wolf in Nederland, België en Duitsland (Bron: Wageningen Environmental Research)

Samenwerking met België en Duitsland

Het rapport dat vandaag verschijnt, richt zich primair op informatie die de afgelopen jaren in Nederland is verzameld, waarvan WENR een goed overzicht heeft. Daarnaast is nadrukkelijk gekeken naar gegevens en ervaringen in andere landen, vooral Duitsland, België en Frankrijk, aangezien deze buurlanden het meest van belang zijn voor de ontwikkelingen in Nederland. Hoewel de Nederlandse situatie anders is dan die in de ons omringende landen, met name op het gebied van menselijke aanwezigheid, versnippering van natuur en veedichtheid, is het zeer nuttig om te leren van de ervaringen die daar zijn opgedaan. In dit project is daarom een partnerschap aangegaan met het Instituut Natuur- en Bosonderzoek (INBO) in Vlaanderen en het Senckenberg Gesellschaft für Naturforschung (SGN) in Duitsland. Beide onderzoeksinstituten zijn nauw betrokken bij wolvenonderzoek in hun land en beschikken dus over een grote hoeveelheid feitelijke kennis. Tevens zijn beide partner in het Centraal-Europese Wolf-consortium (CEWolf), waarvan ook WENR deel uitmaakt.

De herziening van het Interprovinciaal Wolvenplan staat op de agenda voor het komende jaar. De feiten uit dit rapport kunnen helpen dat beleid opnieuw vorm te geven.

Vogelgroep IVN Valkenswaard-Waalre prepareerde oeverwaluwand nieuwe N69 voor komende broedseizoen

Afgelopen zaterdag 30 oktober hebben leden van de Vogelgroep van het IVN Valkenswaard-Waalre de oeverwaluwand bij de nieuwe N69 in Dommelen geprepareerd voor het komende broedseizoen. De wand, die eigendom is van Staatsbosbeheer, wordt door leden van deze groep onderhouden. Zij nemen ook het monitoren van de broedende wandbewoners voor hun rekening.

Ieder jaar moeten de gebruikte nestgaten schoongemaakt worden (verwijderen van grassen en dergelijke) ter voorkoming van groei van parasieten. De nestgaten worden met een boor van 70 cm uitgeboord en voorzien van vers zand. De oeverwaluwen graven hierin zelf weer een nestgat met een lengte van 40 tot 70 cm.

Aangezien het water voor de wand vrij hoog stond is gewerkt met waterpakken aan. Doordat er van bovenaf de wand zuiver zand werd aangevoerd konden de mannen in het water de gaten razendsnel vullen met zand.

Geweldige samenwerking van de enthousiaste Vo-

gelwerkgroep ondanks de stromende regen zorgde ervoor dat de klus in twee uur was geklaard. Daarna was er nog een gezellig samenzijn met koffie onder de achterklep van een auto om te schuilen tegen het vele regen water.

De oeverwaluwen zijn nu dus welkom bij de nieuwe oeverwaluwand. De leden van de vogelgroep gaan ze op de voet volgen.

*Jan Schutjes
Voorzitter IVN Valkenswaard-Waalre
Tel: 06 23269205*

Nationaal Park De Maasduinen

Op het meer zijn diverse aanlegplaatsjes voor boten gemaakt door het maken van kades aan de kant, maar ook zijn er aanlegplaatsen een eindje van de kant af gemaakt, d.m.v. palen, roosters en bolders waar je je boot stevig vast kunt leggen i.p.v. een anker te water te laten. Via een appje betaal je voor een overnachting.

Later kwamen we er pas achter dat er in de hoek van het meer een smalle doorgang is die leidt naar een oude sluis, waar tot een aantal jaren geleden vrachtschepen doorheen voeren om grind en zand af te voeren, zoals veel plassen langs de Maas zijn ontstaan door grind- en zandwinning. Er is in die smalle doorgang een aanlegkade waar we onze boot aan konden leggen voor een wandeling.

De sluis zelf is niet meer in gebruik en is er een bezoekerscentrum gemaakt dat eigenlijk in de sluis hangt. Een informatiepost die bezoekers informeert over het Nationaal Park De Maasduinen. Een rustig en oogverblindend mooi gebied.

Achter de sluis bevindt zich het Reindersmeer, een enorme achtvormige plas die je in het midden kunt oversteken met een trekpontje, zodat je de wandeling kunt verkorten. Uiteraard hebben wij een wandeling om dit prachtige meer gemaakt.

De Maasduinen is een uniek gebied, doordat de langste rivierduingordel van Nederland zich in het gebied bevindt. Deze zijn ontstaan door een samenspel van water, wind en mens door de eeuwen heen. Hierdoor is een prachtig natuurgebied ontstaan. Het beheer van De Maasduinen wordt gedaan door de Gemeente Bergen, Stichting het Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer en particuliere grondbezitters.

Water heeft de grootste rol gespeeld bij het ontstaan van De Maasduinen. Om een beeld te krijgen van wat er in het verleden gebeurd is, gaan we terug naar de tijd dat de Rijn nog door het gebied stroomde en de

Oktober 2021. We zijn nu al een paar maanden op ons schip onderweg door Nederland en hebben al vele prachtige meren en plassen aangedaan. Een van de keren kwamen we toevallig terecht op het Leukermeer, toen we van Maastricht afkwamen en weer noordwaarts voeren. Het Leukermeer is een grote plas die ligt ter hoogte van het Limburgse Well, waar veel recreatie plaatsvindt.

Maas een zijtak was van de Rijn. Vandaag de dag zijn nog steeds sporen te vinden van de Rijn op bijvoorbeeld Landgoed de Hamert. In de bodem zit namelijk nog steeds Rijngrind verborgen.

Rivieren kunnen op twee manieren invloed hebben op het landschap. Zo kan het water zand en grind meemenen van de bodem en zo de bodem steeds dieper uitslijten. Op andere plaatsen kan het zand en grind dat is meegenomen met de rivier, afgezet worden op de bodem. Hierdoor wordt de bodem juist opgevuld.

Het water heeft in deze jaren zelf zijn weg kunnen vinden waardoor er verschillende laagtes zijn ontstaan. Deze laagtes worden terrassen genoemd. Als we het hebben over De Maasduinen kunnen we verschillende terrassen onderscheiden waar vroeger de Rijn of de Maas gestroomd heeft. Het hoogterras is het oudste terras en ongeveer 400.000 jaar geleden gevormd door de Rijn.

Het middenterras ligt tussen het hoog- en laagterras in en is ongeveer 150.000 jaar geleden ontstaan door de Maas. In de loop der jaren is het middenterras op de oostoever van de Maas op veel plaatsen verdwenen.

Tijdens de laatste ijstijd, de Weichselijstijd, is het laagterras gevormd. Deze ijstijd duurde tot ongeveer 10.000 jaar geleden. Het laagterras vindt u dicht bij de oevers van de Maas en kan tot 20 - 25 km landinwaarts lopen.

De rivieren hebben het landschap de vorm gegeven zoals het nu is, maar de wind heeft het geheel voor een groot deel afgemaakt. In de laatste ijstijd werd niet alleen het laagterras gevormd maar had de wind ook vrij spel gekregen. Deze ijstijd had namelijk als kenmerk dat het zeer koud en droog was. Er stond toen een krachtige westenwind die zand meenam vanuit het westen en zette het af op de oostoevers van de Maas. Hierdoor zijn de typische rivierduinen ook wel Maasduinen genoemd ontstaan.

Het was er prachtig om rond te wandelen. We hebben wel gebruik gemaakt van het trekpontje dat gelukkig al aan onze kant stond. Een aanrader om eens te gaan wandelen.

Winters kunnen lastig zijn voor zowel dieren als planten

Silene acaulis

De temperatuur gaat uiteraard naar beneden, waar soorten met een dunne huid creatief op in moeten spelen. Maar óók de dagen worden korter. Voor de meeste dieren betekent dit minder uren om je voedsel in te kunnen vinden, terwijl het aanbod toch al schaarser is. Voor planten ligt het wat ingewikkelder. Planten zijn afhankelijk van zonlicht om middels fotosynthese hun eigen voedsel te produceren. Zonlicht dat er weinig is. En dus gaat de natuur op zoek naar antwoorden.

Natuurlijke cyclus

Een veel voorkomende en bekende reactie van planten op een naderende winter is het verliezen van hun blad. Bij lagere temperaturen werken de wortels van bomen en planten minder goed en nemen ze minder vocht op. Om het vochtpeil hoog te houden worden de blaadjes afgestoten. Deze verliezen doorgaans veel vocht door middel van verdamping. Alle voedingsstoffen worden uit deze 'vochtverspillers' getrokken, waardoor ze één voor één afsterven en loslaten. Om in de lente weer opnieuw te beginnen aan de hele cyclus.

Beperkte hoogte

Vaak groeien planten die in winterse klimaten leven niet zo hoog. Dat is geen toeval, maar een aanpassing op de lage temperatuur. Vrije, koude luchtstromen krijgen minder vat op planten en bomen, wanneer deze laag bij de grond groeien en compactere vormen aannemen. Zodoende creëren ze eigenlijk hun eigen microklimaat, waarin de temperatuur enkele graden hoger ligt dan wij op ooghoogte meten. Naarmate je hoger in de bergen komt, zul je dan ook vaker bolvormige gewassen aantreffen. Deze kussenvormende planten hebben een ideale vorm aangenomen om extreme kou te kunnen verwer-

ken: laag bij de grond en dichtbegroeid om wind en sneeuw geen enkele kans tot binnendringen te geven. Denk bijvoorbeeld aan de stengelloze silene (*Silene acaulis*).

Betere isolatie

Maar ook in de kern van de planten en bloemen zijn grote verschillen te zien. Zo is uit onderzoek van de Universiteit van Basel gebleken dat alpenbloemen de warmte van de zon beter kunnen opslaan dan andere soorten. Met een hittecamera hebben zij de temperatuur in de kernen gemeten en hun conclusie was duidelijk: bijna alle geteste soorten, waaronder de klokjesbloem (*Campanula thyrsoidea*), het berghoefblad (*Homogyne alpina*) en de knolduizendknoop (*Polygonum viviparum*) hebben aanzienlijke warmere kernen dan verwacht. Als je deze planten twee tot drie minuten in de schaduw houdt, zakt de hogere temperatuur in de kern weer. Waarmee bewezen wordt dat de zon van belang is voor dit fenomeen.

Andere jas of trui

Terug naar de buitenkant. Veel plantensoorten die in klimaten leven met wisselende temperaturen zijn bladverliezend. In permanent koude klimaten zien we echter heel veel groenblijvende soorten. Om

zich tóch te beschermen tegen de aanhoudende kou en beperkte aanvoer van water, passen ze hun uiterlijk aan. Het blad is in veel gevallen smaller, dikker en voorzien van een waslaagje om vocht binnen te houden en kou buiten. Uiteraard naaldbomen als de fijnspar (*Picea abies*) of de Alpenden (*Pinus cembra*), maar ook de poolpapaver (*Papaver dahlianum*) valt in deze categorie. Andere soorten gaan nog een stap verder en groeien een harig laagje om hun stam, blad of bloem, zoals de kruipende klaproos (*Papaver radicum*) en de moeraspalm (*Rhododendron groenlandicum*). Het wollig kartelblad (*Pedicularis dasyantha*) maakt het helemaal bont en breidt zelfs een ruimvallende wollen trui voor zichzelf.

Mocht je zelf moeite hebben om de kou te doorstaan? Ga dan eens op les in de natuur. Die geeft genoeg tips om de winter in comfort door te komen.

** Bovenstaand artikel is integraal overgenomen van het Internet. Meer informatie over de auteur werd hierover helaas niet gegeven.*

Pedicularis dasyantha

Kerstwens

Ook dit jaar zullen we weer creatief moeten zijn om de Kerstdagen veilig en toch gezellig te laten verlopen.

Dus ook deze keer niet de hele familie bij elkaar, maar opdelen

in kleinere groepjes. Dat heeft

zeker ook voordelen: minder

drukte, minder stress, meer

tijd voor elkaar. En met mooi

weer naar buiten, voor een

heerlijke Kerstwandeling!

De Redactie wenst iedereen,

ondanks alle beperkingen,

toch hele fijne en

sfeervolle Kerstdagen toe.

En hopelijk een gezond begin

van het Nieuwe Jaar.

Waarom is het bos zo helend in corona-tijd?

Het bos als oerbeeld van Moeder Natuur.

Dwalend door het bos, voel je je meer dan waar ook, verbonden met onze oermoeder, de bron van alle leven. Vooral als het een oud bos is, dat al die jaren haar eigen gang heeft mogen gaan. Hier vind je nog prachtige oude bomen, met knoestige grillige takken, reikend naar het licht. Houtzwammen, mossen, varens, allerlei soorten paddenstoelen. Een bijna sprookjesachtig geheel. Hier vind je rust en een gevoel van geborgenheid. Je wordt als het ware opgenomen in het geheel, maakt deel uit van het leven om je heen. Hier voel je heel intens dat je onderdeel bent van de cyclus van het leven. Als we onszelf vergelijken met die eeuwenoude bomen, beseffen we hoe beperkt onze tijd hier op aarde is...

Reden te meer om te genieten van het hier en nu. Van de geuren en kleuren van het herfstbos, van de vergankelijke schoonheid van de gevallen bladeren, het frisse groen van het mos.

Jeugdherinneringen.

Wie herinnert zich niet, vroeger als kind, de uitstapjes naar het bos? Dennenappels rapen in de zomer. Die werden voor de winter opgeslagen als aanmaakmateriaal voor de kachel. Een bolderkar mee, een aantal lege juten zakken. Als die vol waren, kwam de limonadefles te voorschijn, samen met eigen gebakken koekjes.

Een oud laken tussen een paar bomen gespannen, vormde onze tent.

In de herfst verzamelden we dennentakjes, mooi gekleurde bladeren, eikels, beukenootjes, mos en paddenstoelen. Daar maakten we dan thuis de mooiste herfststukjes van, die we heel trots mee naar school mochten brengen.

En in de winter? Dan schaatsten we op de vennen. Met heel primitieve houten schaatsen, die steeds scheef onder je voeten zaten! Je handen werden ijskoud, omdat je telkens opnieuw de veters moest strikken. En de jongens namen een plank aan een stok mee om een behoorlijke baan sneeuwvrij te maken!

Onderzoek heeft uitgewezen dat heel veel mensen, in deze moeilijke periode, baat vinden bij het wandelen of fietsen in onze bossen. Niet alleen de echte natuurliefhebbers tref je er, maar ook mensen die normaliter nauwelijks in het bos komen. Wat vinden we daar? Wat trekt ons hierin zo aan? Wat maakt het bos zoveel interessanter dan andere natuurgebieden?

In alle seizoenen en voor alle leeftijdsgroepen, vormt het bos een bron van inspiratie, een vredige plek om steeds opnieuw naar toe te gaan. Ook juist in deze tijd!

Rust en harmonie

Om de rust en de stilte te ervaren is het fijn om met z'n tweetjes of met een klein groepje in het bos te zijn. Dan sta je meer open voor de geluiden om je heen: het ruisen van de wind in de bomen, vogelgeluiden, het ritselen van de blaadjes. Juist in de stilte ervaar je de rijkdom aan geluiden.

Sta ook eens stil om te kijken: prachtige wolkenluchten, de weerspiegeling van bomen in het water, een zee van wuivende pijpenstrootjes.

Als IVN-er leer je ook om de kleine dingen te zien: een kruipende rups op het pad, kleine kevertjes, vlinders, wantsen in de mooiste kleuren... Wat een rijkdom!

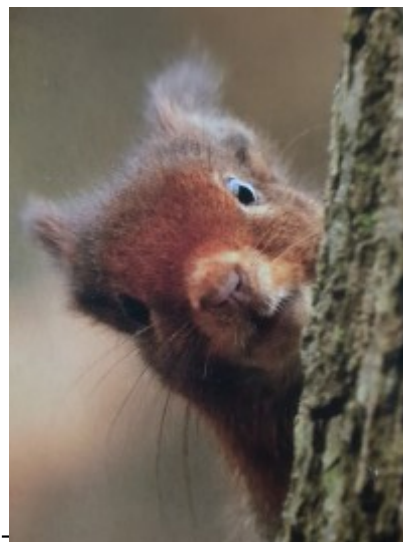
Zuinig zijn op onze bossen

Deze pandemie zal voorlopig niet verdwijnen. Reden te meer om zuinig te zijn op onze bossen. We zullen ze nog heel hard nodig hebben in de toekomst.

Welvaart staat hoog op onze verlanglijst, maar *welzijn* is belangrijker...

Buiten zijn in de natuur kost niets, het besmettingsgevaar is vrijwel nihil, maar het levert je een stuk vrijheid op, is goed voor je gezondheid en het belangrijkste van alles: iedereen mag er van genieten!

Nelly van der Burg

Natuurwerkdag 2021

Alweer 20 jaar wordt er jaarlijks door Brabants Landschap de "Natuurwerkdag" georganiseerd! Een dag, waar wij als Valkenswaard graag aan mee doen. Vanuit het Jeugd IVN schrijven we in en iedereen, jong en oud, kan mee doen.

Zo was er ook een scoutinggroep uit Geldrop; 25 welpen en 8 volwassenen leiding.

Ook nog 7 personen hebben individueel ingeschreven.

De vaste groep vrijwilligers van Natuurwerkgroep "De Malpie" waren natuurlijk ook present.

Daarbij nog leden van het Jeugd IVN met ouders en kwam het totaal op **70 deelnemers**.

Om een gebied te kiezen waar we met zo'n grote groep goed bezig te kunnen zijn is toch even een uitdaging. Er liggen aan de noordzijde van de Merendreef enkele kleine vennetjes waaronder ook het dichtgegroeide heidegebied met het Rietven. Dat is jammer, want de berken en den- nen verdringen alles en onttrekken veel water aan het ven. Een mooi stukje natuur wat wel extra aandacht mag hebben.

... Dus aan de slag!

Verspreid over het gebied werd er volop gezaagd en geknipt. Dat het een mooi resultaat opging leveren was al snel duidelijk, maar de gezelligheid en het samen in de natuur bezig zijn staat toch wel voorop.

In de pauzes stonden we aan drie tafeltjes verspreid om een beetje een veilige afstand te kunnen houden, i.v.m. de coronaregels. Voor 70 mensen moet je toch wel aan veel koffie met koek, pakjes chocolademelk, 15 blikken soep en 100 opgesmeerde broodjes denken. Dit is allemaal verzorgd door onze leiding.

De vennetjes werden steeds meer zichtbaar en de rillen in het bos steeds groter! De rillen zijn bovendien goed voor vele insecten en schim-

mels, want; "dood hout leeft". Wat is er veel werk verzet!

Het gebied vraagt er nog wel om nog een keer terug te komen, daar er nog veel opschot staat.

Er werd een groepsfoto gemaakt en toen was het alweer tijd om naar huis te gaan. Ieder kreeg als dank nog een presentje in de vorm van een "zaadstokje" met verschillende zaden om de biodiversiteit te vergroten.

Ineens was het dan zover en vergat ik er een "eindje" aan te brouwen. Daarom willen wij alsnog iedereen hartelijk danken voor de geweldige inzet. Het was een groot succes!

De leiding van scouting heeft laten weten dat het een fijne dag was en wil volgend jaar graag terug komen.

Natuurwerkgroep "De Malpie" sluit altijd na de Natuurwerkdag het seizoen af maar willen in de winter toch graag doorgaan. Wie zich bij onze vrijwilligers wil aansluiten kan altijd bij mij informeren.

Ad Baken

telefoon; 040-2015181

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
IVN-werkgroepen Valkenswaard			
Bomenwerkgroep	Martijn Aarts	06 21466671	martijnaarts@onsmail.nl
Documentatiecentrum	VACATURE		
Natuurwerkgroep Valkenswaard	Hanita en Wim van Amelsvoort	2042979	amelsvoort36@hotmail.com
Natuurwerkgroep Malpie	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Jeugd-IVN	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Leskisten	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Publiciteit	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com
Redactiewerkgroep	Mieke van Baalen	06-22256708	miekevanbaalen@gmail.com
Schoolgidsengroep V'waard	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Schoolproject			
VACATURE			
Schoolproject uitleen	Wil Koopman	2017955	wiljakoopman@onsmail.nl
Vogelwerkgroep	Gerrit Klitsie	2046851	gklitsie1947@kpnmail.nl
Wandelingen (incl. Waalre)	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com
Website beheerder	Fanny van Zon	2212983	fanny@vanzon.nu
IVN-werkgroepen Waalre			
Scholenwerk Aalst	Chantal v. d. Strigt	2217250	oudenstrigt@hetnet.nl
Natuurwerkgroep Waalre	Ben Putman Henk de Vrind	06 51346934 06 13382793	ivn.nwgr.Waalre@gmail.co
Vlindertuin Waalre	Bernard Fransen	2216011	fransenb@xs4all.nl
Wandelingen Wolders Ven	Annelies Wagter	2216700	awpwagter@gmail.com
Wandelroutes	Cor de Jong	2115479	cfjdejong@versatel.nl
Regionale cursuswerkgroep:	Cor de Jong.	2115479	cfjdejong@versatel.nl
IVN-werkgroepen Riethoven			
Scholenwerkgroep	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
Scholen wandelingen	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
IVN-wandelpaden	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com
Vlindertuin Riethoven	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com

Redactieleden Valkenswaard - Aalst/Waalre

Mieke van Baalen
Nelly van der Burgt
Arthur Jeurissen
Wouter Kiela
Annelies Theeuwes
Frans Vierstraete

LET OP

Tekst digitaal aanleveren als **los bestand** op ons mailadres:
natuurwijzer@gmail.com

Wilt U de illustraties als een **los bestand** aanleveren,
dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen.

De inleverdatum voor de **jaarverslagen** is
Vrijdag 12 februari 2022

De inleverdatum voor het **lentenummer** is
Vrijdag, 26 februari 2022

Winter
Een tijd van rust, van stilte

De natuur lijkt tot stilstand te zijn gekomen,
zoals in het gedicht op deze kaart.

Maar stillejjes ruimt ze ondergronds alles op
en begint met creëren van nieuw leven.

Ze rust niet alleen, ze rust zich ook uit
voor een nieuwe lente.

En net als de natuur komen wij tot rust,
gaan nadenken en vooruitkijken.

Niet voor niets worden er in deze tijd
zoveel goede voorname's gemaakt!

Dus heeft de winter ook zijn functie
voor de mens.

**Zo kunnen wij het jaar afsluiten
en vol verwachting uitkijken
naar een nieuw seizoen**

Fijne
Feestdagen
en
een heel gelukkig

2022

Namens het bestuur van IVN Valkenswaard-Waalre

Winterstilte

De grond is wit, de nevel wit,
De wolken, waar nog sneeuw in zit,
Zijn wit, dat zacht vergrijzelt,
Het fijnste takt geboornie zit
Met witten rijp bejzeld.
De boom houdt zich behoedzaam stil,
Dat niet het minste takgetril
't Kristallen kunstwerk breke,
De klank zelfs van mijn schreden wil
Zich in de sneeuw versterken.
De grond is wit, de nevel wit,
Wat zwijgend tooverland is dit?
Wat hemel loop ik onder?
Ik vouw de handen en aanbid
Dit grootsche, stille wonder.

het gedicht 'Winterstilte' van de
Nederlandse dichteres Jacqueline E. van der Waals
(1868 - 1922)

De grond is wit, de nevel wit,
Wat zwijgend tooverland is dit?
Wat hemel loop ik onder?